

Försäkringsvillkor

FolksamPlan

kapitalförsäkring

Försäkringsvillkor 9157
Företagsägd kapitalförsäkring vid direktpension samt företagssparande

Folksam ömsesidig livförsäkring
Folksam Tjänstepension AB
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)

Senast uppdaterade 2026-06-01

Folksam

Innehåll

1. Försäkringsavtalet	4
1.1 Försäkringsgivare	4
1.2 Försäkringstagare och försäkrad	4
1.3 Allmänt om försäkringsavtalet	4
1.4 Vem som kan omfattas av försäkring och när försäkringen börjar gälla.....	5
1.5 Rätt att förfoga över försäkring	5
1.6 Informationsplikt	5
1.7 Riskprovning.....	5
2. Försäkringar i FolksamPlan	6
2.1 Kapitalförsäkring	6
2.2 Återbetalningsskydd.....	6
2.3 Premiefrielse.....	7
3. Ändring av försäkring	7
3.1 Höjningsrätt.....	7
3.2 Ändring av utbetalningsålder och utbetalningstid	7
3.3 Ändring efter den försäkrades död	7
3.4 Folksams ansvar vid ändringen	8
3.5 Överlåtelse, återköp, pantsättning och belåning	8
3.6 Avgift i samband med ändring	9
3.7 Folksams rätt att ändra försäkringen	9
4. Premiebetalning	10
4.1 Beräkning av premiens storlek	10
4.2 Inbetalning av engångspremie.....	11
4.3 Löpande premiebetalning	11
4.4 Återupplivning	11
4.5 Fribrev	11
5. Traditionell försäkring	11
5.1 Traditionell förvaltning	11
5.2 Placering av premie.....	12
5.3 Garanterat försäkringsbelopp	12
5.4 Överskott.....	13
5.5 Utbetalningsbelopp	14
5.6 Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd	14
5.7 Särskilda villkor	15
6. Fondförsäkring	16
6.1 Fondförvaltning.....	16
6.2 Försäkringskapital.....	18
6.3 Utbetalningsbelopp	18
6.4 Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd	18
6.5 Försäkringens upphörande vid lågt värde	19
7. Premiefrielseförsäkring	19
7.1 Rätt till ersättning	19
7.2 Karenstid	19
7.3 Begränsningar i rätten till ersättning	20
7.4 Bedömning av arbetsförmågan	20
7.5 Ersättningens storlek	20
7.6 Premiefrielse och premiebetalning vid partiell arbetsförmåga.....	20
7.7 Höjningsrätt/ändring av försäkringsbelopp.....	21
7.8 Omräkning av utbetalningsbelopp för premiefrielse	21
8. Avgifter och skatt	21
8.1 Uttag av avgifter vid traditionell försäkring	22
8.2 Uttag av avgifter vid fondförsäkring	22

9. Utbetalning från försäkring	22
9.1 Rätten till utbetalning vid avtalad utbetalningsålder	23
9.2 Utbetalning av återbetalningsskydd	23
9.3 Utbetalning från premiefrielseförsäkring	23
9.4 Preskriptionsregler	23
9.5 Force majeure.....	23
10. Årlig information	24
11. Inskränkningar i försäkringens giltighet	24
11.1 Sjukdomar och besvär som visar sig under försäkringstidens första 18 månader	24
11.2 Särskild riskfylld verksamhet	24
11.3 Vistelse utomlands.....	25
11.4 Själv mord	25
11.5 Flygning	25
11.6 Grov vårdslöshet	25
11.7 Krig och politiska oroligheter.....	26
11.8 Atomkärnprocess.....	26
11.9 Terroristhandling	26
12. Övrigt	26
12.1 Behandling av personuppgifter	26
12.2 Tillsynsmyndighet.....	27
12.3 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism	27
12.4 Kontaktuppgifter	27
13. Om vi inte skulle komma överens	27
13.1 Vi vill att du ska vara nöjd	27
13.2 Vänta inte för länge	29
14. Begrepp	29

1. Försäkringsavtalet

1.1 Försäkringsgivare

Försäkringsgivare avseende kapitalförsäkring med traditionell förvaltning (traditionell försäkring) vid tecknande av företagssparande samt premiebefrielseförsäkring är försäkringsföretaget Folksam ömsesidig livförsäkring, organisationsnummer 502006-1585, nedan kallat Folksam Livförsäkring.

Försäkringsgivare avseende kapitalförsäkring med fondförvaltning (fondförsäkring) vid företagssparande samt vid direktpension är försäkringsföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-8607, nedan kallat Folksam Fondförsäkring.

Försäkringsgivare avseende kapitalförsäkring med traditionell förvaltning (traditionell försäkring) vid tecknande av direktpension är tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänstepension AB, organisationsnummer 559337-6741, nedan kallat Folksam Tjänstepension.

Finansinspektionen ansvarar för tillsynen av företagens verksamhet. För företagens marknadsföring gäller svensk lag. Med Folksam menas i detta försäkringsvillkor samtliga ovanstående företag, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget. Folksams adress är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm.

Dessa villkor gäller för försäkring tecknad 2016-05-01 eller senare. De gäller även för försäkring, oavsett teckningsdatum, som ursprungligen tecknades med villkor 100, 101, 121, 475, 476, 477 eller 701 och träder för sådan försäkring i kraft vid underrättelse om ändringen.

1.2 Försäkringstagare och försäkrad

Försäkringstagare för företagsägd kapitalförsäkring är juridisk person. Försäkringstagarens rätt att förfoga över försäkringen enligt dessa villkor kan vara begränsad på grund av pantsättning.

Den försäkrade är den person som har sitt liv försäkrat.

1.3 Allmänt om försäkringsavtalet

Försäkringsavtalet ingås mellan försäkringsgivaren och respektive försäkringstagare.

För försäkring i FolksamPlan gäller vad som anges i

- dessa villkor
- försäkringsbeskedet
- försäkringsavtalet mellan försäkringstagaren och Folksam och de handlingar som hör till detta
- den försäkrades individuella val (i förekommande fall) och eventuella övriga handlingar avseende tecknande, ändring eller komplettering av försäkringsavtalet
- de försäkringstekniska riktlinjer som gäller hos Folksam vid var tidpunkt
- försäkringsavtalslagen och svensk lag i övrigt.

Avtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren och/eller den försäkrade skriftligen eller på annat sätt enligt avtal lämnar till Folksam. Om någon lämnad uppgift är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges nedan under *Oriktiga uppgifter*.

Avtalet gäller under avtalad försäkringstid.

Ångerrätt

Försäkringstagaren har rätt att ångra avtalet genom att skriftligen meddela detta till Folksam inom 30 dagar från det att denne får kännedom om att försäkringsavtalet kommit till stånd.

Återbetalning sker då av det lägsta av, å ena sidan, gjord inbetalning på försäkringen eller, å andra sidan, aktuellt värde på försäkringsavtalet. Avdrag görs för eventuella kostnader för försäkringsskydd och avkastningsskatt, kostnader för den tid försäkringen varit gällande samt kostnader hänförliga till avtalets ingående.

Försäkringstagarens uppsägningsrätt

Försäkringstagaren har rätt att när som helst säga upp försäkringen i sin helhet. Uppsägning får, i fråga om återbetalningsskydd och premiebefrielse, verkan dagen efter den dag då den kom fram till Folksam.

1.4 Vem som kan omfattas av försäkring och när försäkringen börjar gälla

Försäkrad omfattas av försäkringen tidigast från 16 års ålder.

Om försäkring tecknas med engångsinbetalning, börjar försäkringen gälla tidigast den dag inbetalningen inkommit till Folksam.

För engångsbetald försäkring gäller att försäkringen träder i kraft den dag betalningen inkommit till Folksam eller den senare dag som anges i ansökan om försäkring. Försäkring som inte är engångsbetald träder i kraft dagen efter att försäkringstagaren ansökte om försäkringen eller den senare dag som anges i ansökan. En förutsättning för att försäkring ska träda i kraft är dock att försäkringen enligt tillämpade bedömningsregler kan beviljas mot normal premie och utan förbehåll.

För att teckna premiebefrielseförsäkring krävs att den försäkrade är bosatt och folkbokförd i Sverige samt berättigad till ersättning från den svenska Försäkringskassan vid tidpunkten för ansökan.

Om försäkringen kan beviljas endast mot förhöjd premie eller med särskilda förbehåll, inträder Folksams ansvar dagen efter att försäkringstagaren antagit och accepterat erbjudandet om försäkring enligt dessa villkor.

1.5 Rätt att förfoga över försäkring

Försäkringstagaren har rätt att förfoga över försäkringen i den mån det framgår av dessa försäkringsvillkor och försäkringsavtalet i övrigt, dock inte på sätt som inskränker eventuell panthavares rätt. Försäkringstagaren får inte heller förfoga över enbart försäkringens riskdel eller enbart över dess spardel.

Vissa ändringar kräver hälsoprövning.

1.6 Informationsplikt

Försäkringstagaren/arbetsgivaren ansvarar för att Folksam erhåller information om

- vilka personer som ska omfattas av försäkringarna i planen och deras inträdesdag i dessa
- vilken förmånsgrupp den försäkrade ska tillhöra
- försäkrads pensionsmedförande lön eller arbetsinkomst, om premiebefrielseförsäkring har tecknats och uppgiften har betydelse för försäkringsskyddet
- stadigvarande förändringar i den försäkrades pensionsmedförande lön, arbetsinkomst eller sjukförmåner, om premiebefrielseförsäkring har tecknats och uppgiften har betydelse för försäkringsskyddet
- nedsättning av den försäkrades arbetsförmåga samt förändringar i graden av arbetsoförmåga om premiebefrielseförsäkring har tecknats
- tjänstlediga som omfattas av försäkringsplanen, om dessa uppgifter har betydelse för försäkringsskyddet
- vilka försäkrade som slutar sin anställning
- försäkrads dödsfall
- annat förhållande som kan påverka försäkringsskyddet.

1.7 Riskprövning

För prövning av ansökan om eller ändring av försäkring har Folksam rätt att begära in uppgifter om den försäkrades hälsotillstånd. Folksam har även rätt att inhämta information om försäkringstagarens och den försäkrades ekonomiska förhållanden eller andra förhållanden som kan påverka Folksams risktagande. Med hänsyn till innehållet i inkomna handlingar samt eventuella tidigare tecknade försäkringar, beslutar Folksam om och på vilka villkor försäkring eller ändring av försäkring kan beviljas. Uppgifterna får användas av såväl Folksam Livförsäkring, Folksam Fondförsäkring som Folksam Tjänstepension.

För att få omfattas av återbetalningsskyddet i kapitalförsäkringen krävs ingen prövning av den försäkrades hälsa. För att få omfattas av premiebefrielseförsäkringen måste den försäkrade i vissa fall ha genomgått hälsoprövning med godkänt resultat.

I de fall de önskade försäkringsbeloppen vid nyteckning av försäkring eller höjning av försäkringsbelopp överskrider de vid var tid gällande gränser som Folksam tillämpar för krav på hälsoprövning, har Folksam rätt att kräva att den försäkrade ska genomgå sådan hälsoprövning

med godkänt resultat innan försäkringen eller ändringen av försäkringsbeloppet träder i kraft. Vid bedömning av gräns för krav på hälsoprövning har Folksam rätt att göra en sammanläggning av samtliga försäkringar som den försäkrade omfattas av hos Folksam.

I vissa fall kan Folksam bevilja försäkring eller medge ändring av försäkring under förutsättning att den försäkrade är fullt arbetsför. Även om den försäkrade uppfyller kraven för full arbetsförhet, kan dock hälsoprövning krävas med hänsyn till den försäkrades ålder och försäkringsbeloppets storlek.

Oriktiga uppgifter

Försäkringsavtalet grundas på de uppgifter som försäkringstagaren och/eller den försäkrade har lämnat till Folksam. Om någon uppgift som försäkringstagaren eller den försäkrade skriftligen eller på annat sätt enligt avtal lämnat är oriktig eller ofullständig, gäller vad som anges för sådant fall i försäkringsavtalslagen och i dessa villkor.

Om oriktiga uppgifter enligt försäkringsavtalslagen lämnats och riktiga uppgifter hade lett till förbehåll avseende försäkringens giltighet gäller försäkringen med sådant förbehåll. Om riktiga uppgifter hade lett till förhöjd premie nedsätts försäkringsbeloppet i motsvarande mån. Om riktig uppgift hade lett till att försäkringen inte beviljats, kan avtalet vara ogiltigt och/eller Folksam vara fritt från ansvar för inträffat försäkringsfall. Inbetalda riskpremier för förfluten tid återbetalas inte.

Om försäkringsavtalet är ogiltigt eller Folksam är fritt från ansvar enligt försäkringsavtalslagen, är Folksams betalningsskyldighet inskränkt till ett belopp motsvarande högst återköpsvärdet för försäkringen.

2. Försäkringar i FolksamPlan

2.1 Kapitalförsäkring

Premie för kapitalförsäkring samt försäkringsbelopp för premiefrielseförsäkring framgår i försäkringsbeskedet.

Försäkringstagaren kan under vissa förutsättningar begära att avtalet ska ändras, till exempel vad gäller utbetalningstidpunkt och utbetalningstidens längd. Ändring av gällande försäkringsavtal kan göras, i den mån detta är möjligt enligt dessa försäkringsvillkor och enligt de regler Folksam tillämpar vid ändringstidpunkten. Vissa ändringar kräver hälsoprövning.

I samband med tecknandet av försäkringen bestämmer försäkringstagaren hur och när utbetalningen ska ske. Vad som gäller enligt försäkringsavtalet framgår av försäkringsbeskedet.

Utbetalning kan ske som engångsutbetalning eller periodisk. Periodisk utbetalningstid kan vara mellan 5 och 20 år.

Fram till dess att utbetalningen påbörjas är det normalt möjligt att ändra utbetalningssätt.

Vid ändring av utbetalningstiden förändras utbetalningsbeloppet.

2.2 Återbetalningsskydd

Kapitalförsäkring tecknas med återbetalningsskydd. Återbetalningsskydd innebär att vid den försäkrades dödsfall sker utbetalning av försäkringen till försäkringstagaren. Återbetalningsskyddet kan inte väljas bort.

Rätt till utbetalning från återbetalningsskyddet inträder månaden efter den försäkrades dödsfall.

Utbetalning från återbetalningsskyddet sker antingen som engångsutbetalning eller i minst 5 år och högst 20 år men upphör alltid senast då den försäkrade skulle ha fyllt 90 år.

Om den försäkrade avlider innan avtalad utbetalning påbörjats betalas återbetalningsskyddet ut under lika lång tid som avtalad utbetalningstid.

Om den försäkrade istället avlider efter det att avtalad utbetalning påbörjats betalas återbetalningsskyddet ut under den tid som återstår av utbetalningstiden. För försäkringar som omfattas av Särskilt villkor - 3 saknas återbetalningsskydd. Se 5.7.

Särskilt om fast efterlevandeskydd enligt tidigare erbjudande för fondförsäkring

Återbetalningsskyddet kan sedan tidigare ha kompletterats med ett fast efterlevandeskydd, vilket kunde ske till och med 31 december 2015.

Om premieinbetalningen avbryts, finns skyddet kvar så länge kostnaden kan täckas genom inlösen av fondandelar. Det totala värdet i försäkringen påverkas därmed.

För att ta bort det fasta efterlevandeskyddet, måste Folksam informeras.

Riskpremier

För att täcka kostnaderna för återbetalningsskydd och fast efterlevandeskydd tas månatliga avgifter – riskpremier – ut som är baserat på den del av skyddet som överstiger försäkringskapitalet. Riskpremien är individuell och beräknas med hänsyn till riskens storlek och sannolikhet för dödsfall vilket i sin tur beror på den försäkrades ålder. Antaganden om dödlighet kan ändras.

2.3 Premiebefrielse

Premiebefrielse innebär att skyldigheten att betala premie helt eller delvis upphör utan att försäkringen i övrigt påverkas av detta. Försäkringstagaren får premiebefrielse om den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt under längre tid än karenstiden.

Premiebefrielsen upphör senast månaden innan den försäkrade fyller 65 år. För ytterligare beskrivning av premiebefrielseförsäkring, se 7.

3. Ändring av försäkring

Ändring av försäkring görs utifrån vid var tidpunkt gällande regelverk.

3.1 Höjningsrätt

Rätt att höja premiebelopp och belopp för riskskydd finns enligt de bestämmelser som vid var tidpunkt tillämpas av Folksam.

3.2 Ändring av utbetalningsålder och utbetalningstid

Innan utbetalning från försäkringen påbörjats, finns rätt att ändra utbetalningsålder och utbetalningstiden. För försäkring med återbetalningsskydd får ändring göras utan hälsoprövning.

- Den sammanlagda försäkringstiden måste vara minst 10 år.
- Utbetalning kan göras som ett engångsbelopp eller temporärt mellan 5 och 20 år.
- Försäkringen måste vara slututbetald vid 90 års ålder om ej annat särskilt avtalats.

Vid ändring av utbetalningsålder eller utbetalningstid förändras utbetalningsbeloppet.

För försäkring med traditionell förvaltning gäller dessutom:

För försäkring som

- engångsutbetalas och om utbetalningstidpunkten tidigareläggs så att den infaller kortare tid än två år från ändringstillfället

eller

- ändras från temporär utbetalningstid till engångsutbetalning om utbetalningstidpunkten infaller kortare tid än två år från ändringstillfället

gäller följande: Värdet som utbetalas är försäkringskapitalet, efter avdrag för eventuella justeringar, skatter och andra upplupna avgifter. Försäkringskapitalet kan justeras som på samma sätt som vid återköp. Läs mer under 5.4.

3.3 Ändring efter den försäkrades död

Försäkringstagaren har vid den försäkrades död rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden i den mån det är möjligt i försäkringen. Ändring kan endast göras innan utbetalningar har påbörjats.

Om utbetalningarna skjuts upp eller utbetalningstiden ändras förändras utbetalningsbeloppet.

3.4 Folksams ansvar vid ändringen

En ändring av försäkringsskyddets omfattning träder i kraft dagen efter att försäkringstagaren eller den försäkrade ansökte om ändringen, under förutsättning att ändringen kan beviljas på normala villkor och att det inte begärts att ändringen ska träda i kraft senare.

Kan ändringen beviljas endast mot förhöjd premie eller med förbehåll, inträder Folksams ansvarighet dagen efter att försäkringstagaren antagit och accepterat erbjudandet om försäkring enligt dessa villkor.

3.5 Överlåtelse, återköp, pantsättning och belåning

Överlåtelse

Försäkringen får överlåtas till annan fysisk eller juridisk person under förutsättning att hinder inte föreligger mot överlåtelsen enligt lag. Vid överlåtelse av försäkring från juridisk person till fysisk person kan inte fortsatt premiebetalning ske på försäkringen.

Återköp

Med återköp menas att Folksam helt eller delvis köper tillbaka försäkringsavtalet före den tidpunkt då det löper ut. Återköpsrätten är beroende av försäkringens art. Återköp tillåts inte från försäkring som saknar återbetalningsskydd. Vid pantsatt försäkring krävs samtycke av panthavaren för att återköp ska kunna genomföras.

Särskilt gällande för helt återköp:

- Vid helt återköp upphör försäkringen och därmed också återbetalningsskyddet liksom eventuell premiebefrielse.
- Vid återköp av traditionell försäkring i Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension utbetalas ett värde motsvarande försäkringskapitalet, efter avdrag för eventuella justeringar, upplupna avgifter och skatter samt återköpsavgift. Det återköpsbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade försäkringskapitalet. Läs mer om justeringar under 5.4.
- Vid återköp av fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring utbetalas ett värde motsvarande fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för eventuella upplupna avgifter och skatter samt eventuell återköpsavgift. Det återköpsbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

Särskilt gällande för delåterköp av direktpension:

- Försäkringstagaren kan göra ett delåterköp per kalendermånad.
- Vid traditionell försäkring måste det återstående försäkringskapitalet vara minst 30 procent av prisbasbeloppet efter avdrag för eventuella justeringar, upplupna avgifter och skatter samt återköpsavgift.
- Vid fondförsäkring kan högst 90 procent av försäkringens värde återköpas och det återstående försäkringskapitalet måste vara minst 30 procent av prisbasbeloppet efter avdrag för eventuella upplupna avgifter och skatter samt återköpsavgift.
- Vid delåterköp utbetalas det belopp försäkringstagaren begärt. Avdrag för eventuella upplupna avgifter, kvarstående avkastningsskatt samt återköpsavgift sker från kvarvarande försäkringskapital. För traditionell försäkring kan även justeringar av kvarvarande försäkringskapital ske. Läs mer om justeringar under 5.4.
- Värdet på återbetalningsskyddet minskar procentuellt lika mycket som försäkringens värde minskar.

Särskilt gällande för delåterköp av företagssparande:

- Vid traditionell försäkring måste det återstående försäkringskapitalet vara minst 30 procent av prisbasbeloppet efter avdrag för eventuella justeringar, upplupna avgifter och skatter samt återköpsavgift.
- Vid fondförsäkring ska det återstående försäkringskapitalet vara minst 1 000 kronor efter avdrag för eventuella upplupna avgifter och skatter samt eventuell återköpsavgift.
- Vid delåterköp utbetalas det belopp försäkringstagaren begärt. Avdrag för eventuella upplupna avgifter, kvarstående avkastningsskatt samt eventuell återköpsavgift sker från kvarvarande försäkringskapital. För traditionell försäkring kan även justeringar av kvarvarande försäkringskapital ske. Läs mer om justeringar under 5.4.
- Värdet på återbetalningsskyddet minskar procentuellt lika mycket som försäkringens värde minskar.

Särskilt gällande delåterköp under utbetalningstid vid traditionell försäkring:

- Om delåterköpet sker innan utbetalningsbelopp fastställts kommer utbetalningsbeloppet (inklusive garanterat belopp) att räknas om och ett nytt lägre utbetalningsbelopp kommer att utbetalas för innevarande månad.
- Om delåterköpet sker mellan att utbetalningsbelopp fastställts och månadsutbetalning, kommer delåterköpet att registreras som om det ska göras efter ordinarie månadsutbetalning och utbetalningarna (inklusive garanterat belopp) kommer att räknas om och sänkas först månaden efter.
- Om delåterköp sker efter utbetalning skett kommer nytt lägre utbetalningsbelopp (inklusive garanterat belopp) att räknas om till månaden efter.

Återköpsavgift

För fondförsäkring består återköpsavgiften av en administrativ avgift. Om fondförsäkringens värde uppgår till högst ett prisbasbelopp tas ingen återköpsavgift ut.

För traditionell försäkring består återköpsavgiften av en administrativ avgift samt i vissa fall av en avgift som ska täcka kvarvarande anskaffningskostnader. Kvarstående anskaffningskostnader kan avse lön till Folksams försäkringsrådgivare eller ersättning till förmedlare för rådgivning, och är kostnader som vid tidpunkten för återköpet ännu inte hunnits täckas genom försäkringsavgift.

Folksam har rätt att ändra avgiften och sättet att ta ut den. Se aktuella återköpsavgifter som finns på folksam.se.

Belåning och pantsättning

Försäkringen får belånas och pantsättas. Belåning kan dock inte ske hos Folksam.

Panthavaren har rätt att ta försäkringen i anspråk enligt vad som följer av lag och pantavtal. Den som påfordrar utbetalning i egenskap av panthavare ska kunna styrka sin rätt till panten.

Den som är panthavare har rätt att begära att Folksam ska skicka denne meddelande för det fall försäkringen sägs upp på grund av obetalad premie. Folksam har rätt att ta ut en avgift för sådant meddelande. Folksam har rätt att ta ut en avgift per panthavare om det finns fler panthavare.

3.6 Avgift i samband med ändring

Vid ändring av försäkring som begärts av försäkringstagaren eller den försäkrade har Folksam rätt att ta ut en avgift med anledning av ändringen.

3.7 Folksams rätt att ändra försäkringen

Folksam har rätt att under försäkringstiden ändra försäkringsvillkoren och försäkringsavtalet i övrigt om det är nödvändigt på grund av ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning. Detsamma gäller om en sådan rätt särskilt avtalats eller om förutsättningarna för avtalet förändrats på så sätt att en ändring i försäkringsvillkoren behövs av försäkringstekniska skäl, på grund av försäkringens art eller om ändring i försäkringsvillkoren är nödvändig på grund av någon annan särskild omständighet.

För traditionell försäkring finns vidare en sådan rätt till ändring bland annat om den behövs för att uppfylla kravet på god standard på kontroll över försäkringsrisker, investeringsrisker/placeringsrisker och verksamhetsrisker samt i den utsträckning det krävs för att upprätthålla en skälig prissättning och skälig fördelning av risker samt överskott inom försäkringstagarkollektivet.

En ändring av försäkringen träder i kraft en månad efter det att Folksam avsänt meddelande om ändringen eller vid den tidpunkt som följer av lag eller myndighets föreskrift. Normalt sker sådan ändring vid slutet av en premieperiod. En ändring som kan anses vara obetydlig eller till fördel för försäkringstagarna får genomföras utan särskild information.

Om den försäkrades pensionsmedförande lön/arbetsinkomst sänks under försäkringstiden har Folksam rätt att minska avtalat försäkringsbelopp för premiebefrielse som kan komma att utbetalas med anledning av den försäkrades arbetsoförmåga. Minskningen av försäkringsbeloppen sker enligt de bestämmelser som vid var tidpunkt gäller hos Folksam.

Folksam förbehåller sig rätten att ändra försäkringsvillkor avseende premiebefrielseförsäkring per den 1 januari varje år (årsförfallodagen).

4. Premiebetalning

Premie till försäkringen betalas av försäkringstagaren. Om försäkringstagaren enligt avtalet endast ska betala en premie kallas denna engångspremie. Om det enligt avtalet ska betalas flera premier kallas dessa löpande engångspremier.

Beträffande konsekvenserna av utebliven premiebetalning, se 4.3.

All avtalad premieinbetalning ska ske med angivande av fakturanummer. Vid inbetalning utöver avtalad premie ska försäkringens nummer anges. Om faktura- eller försäkringsnummer saknas eller är felaktigt eller oläsligt på betalningshandlingen, eller om inbetalningen gjorts med felaktigt belopp eller av andra orsaker inte kan hänföras till rätt försäkring och felet inte beror på Folksams handläggning, görs placering när inbetalningen identifierats. Fram till dess att placering av premie har verkställts förblir betalningen oplacerad och Folksam ansvarar inte för eventuell utebliven värdeförändring.

Placering av premie vid inbetalning med felaktigt belopp görs i enlighet med de rutiner som Folksam vid var tid tillämpar. Det innebär för närvarande följande:

- Om betalning av faktura gjorts med för högt belopp placeras fakturabeloppet på försäkringen så snart det är möjligt. Överskjutande saldo tillgodoräknas försäkringstagaren vid kommande faktura.
- Om betalning av faktura gjorts med för lågt belopp placeras beloppet på försäkringen först när beloppet tillsammans med övriga oplacerade betalningar motsvarar hela fakturabeloppet. Om tillräckliga sådana betalningar inte gjorts fakturerar Folksam försäkringstagaren för utestående belopp vid kommande debiteringstillfälle och beloppen placeras på försäkringen när de tillsammans motsvarar hela fakturabeloppet.

4.1 Beräkning av premiens storlek

Premie

Kapitalförsäkring

Premien för sparandemomentet gäller med den nivå som försäkringstagaren bestämt ska gälla för försäkringen. Folksam har rätt att bestämma att premie inte får understiga ett visst belopp. Folksam har även rätt att bestämma en högsta sparpremie per försäkringsavtal och per försäkrad. Såväl högsta som lägsta premie kan komma att ändras. För närmare information om vid var tidpunkt gällande bestämmelser, se aktuell förköpsinformation.

Premiefrielseförsäkring

Premien för premiefrielseförsäkringen beräknas utifrån Folksams antaganden om riskkostnader, driftskostnader, den försäkrades kön och aktuella ålder samt andra faktorer som har påverkan på den risk som försäkringsskyddet medför, samt ersättningsbeloppets storlek. Premien räknas normalt om varje år per den 1 januari under försäkringstiden utifrån en årlig översyn av beräkningsparametrar samt aktuell ålder för den försäkrade. Folksam har också rätt att utan uppsägning löpande ändra premiens storlek till följd av förändrade antaganden om driftskostnader, framtida förräntning, sjuklighet eller dödlighet bland de försäkrade.

4.2 Inbetalning av engångspremie

Engångspremien ska betalas senast den dag som anges i fakturan.

4.3 Löpande premiebetalning

När försäkring tecknas bestäms premiens storlek och premiebetalningsterminen. Om inte annat har avtalats görs inbetalning månadsvis. Premien ska betalas senast den dag som anges i fakturan.

Första inbetalning av löpande premie

Första premien ska betalas inom 14 dagar från den dag Folksam avsänt avi om premien.

Betalas inte premien inom denna tid, sägs försäkringen upp och träder ur kraft 14 dagar efter den dag då uppsägningen avsändes, om inte premien betalas inom denna frist.

Vid autogiro ska första premien finnas tillgänglig på av kunden angivet konto den dag Folksam via autogiro gör uttagsförsök från kontot. Om beloppet inte finns tillgängligt på kontot vid första uttagsförsöket sägs försäkringen upp av Folksam. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag den avsänts, om inte inbetalning görs inom denna tid.

Fortsatt inbetalning av löpande premie

Inbetalning av premie ska göras senast på förfallodagen. Betalas premien senare än på förfallodagen, har Folksam rätt att debitera försäkringstagaren dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Ofullständig eller utebliven premieinbetalning vid fortsatt löpande premie

Om inbetalning av premie inte görs senast på förfallodagen har Folksam rätt att säga upp försäkringen. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den avsänts, om inte premieinbetalning görs inom denna tid.

Efter att uppsägningen har fått verkan gäller följande:

- Folksams ansvar för försäkringsbelopp och återbetalningsskydd, uppgår till det försäkringsbelopp som inbetalda premier räcker till (fribrev)
- Folksams ansvar upphör för premiebefrielse.

4.4 Återupplivning

Försäkring som blivit uppsagd och upphört att gälla på grund av utebliven fortsatt inbetalning, kan återupptas att gälla med samma omfattning som före uppsägningen.

Rätten att återuppta försäkringen gäller under 90 dagar räknat från den dag uppsägningen fick verkan. För att försäkringen ska återupptas måste samtliga obetalda premier betalas. Försäkringen gäller på nytt från och med dagen efter det att premien betalat. Rätt att återuppliva försäkringen finns inte om uppsägning har skett på grund av att första premieinbetalningen inte är gjord.

4.5 Fribrev

Upphör premieinbetalningen permanent i förtid på grund av att försäkringstagaren begärt detta, gäller försäkringen med ett belopp som är beroende av gjorda inbetalningar. Detsamma gäller återbetalningsskydd. Premiebefrielse upphör att gälla såvida denna inte omfattar ett pågående skadefall.

5. Traditionell försäkring

5.1 Traditionell förvaltning

Företagsägd försäkring med traditionell förvaltning i Folksam Livförsäkring

Vid traditionell förvaltning i Folksam Livförsäkring är det Folksam Livförsäkring som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag. Målet för förvaltningen i Folksam Livförsäkring är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. Det finns även en målsättning att över tid förbättra tillgångsportföljens kvalitet ur ett hållbarhetsperspektiv. För förvaltningen gäller bland annat placeringsreglerna i försäkringsrörelselagen, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Livförsäkrings interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet.

Folksam Livförsäkring är ett ömsesidigt försäkringsföretag vilket innebär att allt överskott över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Överskott som uppstår i försäkringsverksamheten avsätts i en konsolideringsfond och kan därifrån fördelas på försäkringarna i form av återbäring. Konsolideringsfonden kan även användas för att täcka förluster. Det framtida utbetalningsbeloppet består av ett garanterat försäkringsbelopp och eventuellt av ett tilläggsbelopp, se nedan.

Företagsägd försäkring med traditionell förvaltning i Folksam Tjänstepension

Vid traditionell förvaltning i Folksam Tjänstepension är det Folksam Tjänstepension som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag. Målet för förvaltningen i Folksam Tjänstepension är att uppnå en konkurrenskraftig avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. Det finns även en målsättning att över tid förbättra tillgångsportföljens kvalitet ur ett hållbarhetsperspektiv. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges i lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Tjänstepensions interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet.

Folksam Tjänstepension är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott för traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Överskott som uppstår i försäkringsverksamheten avsätts i en konsolideringsfond och kan därifrån fördelas på försäkringarna i form av återbäring. Konsolideringsfonden kan även användas för att täcka förluster. Det framtida utbetalningsbeloppet består av ett garanterat försäkringsbelopp och eventuellt av ett tilläggsbelopp, se nedan.

5.2 Placering av premie

Preliminär fördelning av återbäring kan tidigast ske efter det att en premie har inkommit till Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension och placerats på försäkringen. Vid nyteckning gäller åtagandet tidigast räknat från det att Folksam försäkringsansvar inträtt, se 1.4.

5.3 Garanterat försäkringsbelopp

För varje inbetald premie bestäms ett delförsäkringsbelopp beräknat utifrån de antaganden om hur stor andel av premien som utgör underlag för garantin, garanterad ränta, dödlighet, driftskostnader och avkastningsskatt som gäller vid varje premieinbetalningstillfälle. Summan av dessa delförsäkringsbelopp blir det slutliga garanterade försäkringsbeloppet.

För information om den garanterade räntan se *Folksam Liv i siffror* respektive *Folksam Tjänstepension i siffror*, som finns på folksam.se/information-liv.

Antaganden om ränta

Räntan antas till en viss procentsats, från vilken avdrag sker för avkastningsskatt och driftskostnader.

Antaganden om dödlighet

Antaganden om genomsnittlig dödsfallssannolikhet beräknas med tillgänglig statistik, med hänsyn tagen till de försäkrades ålder och kön samt osäkerheten om deras faktiska livslängdsutveckling.

Antaganden om kostnader

Antaganden om driftskostnader syftar till att minst täcka Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions verkliga kostnader, med hänsyn tagen till osäkerheten om utvecklingen. Vid bestämmande av försäkringsbelopp eller premie sker belastning för driftskostnader på premie respektive försäkringsbelopp samt genom avdrag på ränteantagandet och i vissa fall förhöjning av dödlighetsantagandet. Vid beräkning av andel i överskott (se 5.4) tillämpas andra kostnadsbelastningar.

För att bedriva försäkringsverksamhet krävs att företaget har ett visst kapital utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning. Vid bestämmande av försäkringsbelopp kan därför en belastning ske på varje premie.

Antaganden om avkastningsskatt

Avdrag för avkastningsskatt följer av gällande regler för beskattning. Aktuella regler beskrivs i förköpsinformationen.

Om reglerna ändras kan det leda till lägre eller högre försäkringsbelopp för såväl tidigare gjorda som kommande premieinbetalningar.

5.4 Överskott

Överskott och försäkringskapital

Om utvecklingen av dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och kapitalavkastning totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits när det garanterade försäkringsbeloppet beräknats uppstår ett överskott.

En försäkring med traditionell förvaltning berättigar till en andel av överskottet. Överskottet fördelas på försäkringar med hjälp av bland annat den återbäringsränta som används av

Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension när försäkringskapitalet beräknas. Återbäringsräntan kan ändras och utjämnas över tiden, i syfte att långsiktigt upprätthålla målet för den kollektiva konsolideringsgraden, se nedan. Återbäringsräntan kan begränsas av solvenskrav och andra krav enligt lagen om försäkringsrörelse respektive lagen om tjänstepensionsföretag. Återbäringsräntan kan variera mellan olika delbestånd och den kan också variera beroende på försäkringstidens längd och när premieinbetalning skett. Om försäkringsavtalet innehåller en antagen ränta, utgör denna en del av återbäringsräntan.

Försäkringskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till

- premieinbetalningar
- återbäringsränta
- riskpremie
- avdrag för försäkringsavgifter samt eventuell återköpsavgift
- avdrag för avkastningsskatt
- utbetalningar
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

Överskottet i försäkringen är skillnaden mellan försäkringskapitalet och det garanterade värdet.

Överskotten i Folksam Livförsäkring samt Folksam Tjänstepension är inte garanterade, vilket innebär att de kan reduceras för att täcka uppkomna förluster i respektive företag. Överskotten kan dessutom reduceras om Folksam Livförsäkrings eller Folksam Tjänstepensions solvenssituation är sådan att företagets åtaganden gentemot kvarvarande försäkringstagare riskeras (solvensjustering).

Fördelning och tilldelning av överskott ska följa kontributionsprincipen. Detta innebär att fördelning av överskott i möjligaste mån ska baseras på den enskilda försäkringens bidrag till överskottet. Om försäkringsavtalet avslutas i förtid genom återköp ska Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension säkerställa att återköpet varken missgynnar den lämnande försäkringstagaren/ersättningsberättigad eller det kvarvarande försäkringstagarkollektivet. Om återköp sker inom 15 år från teckningstidpunkten kan det därför medföra att justeringar kan bli aktuella av det återköpsbara värdet. För inbetalda premier gäller motsvarande om återköp sker inom 15 år från tidpunkten för inbetalning.

Det återköpsbara värdet kan även, oavsett tidpunkt, komma att reduceras vid återköp om Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions konsolideringsgrad vid tidpunkten för återköpet är lägre än den vid var tid gällande procentsats som beslutats av Folksam Livförsäkring respektive Folksam Tjänstepension (marknadsvärdesjustering). Solvensjustering enligt ovan kan också ske.

Beräkning av tilläggsbelopp

Om överskott uppstått under försäkringstiden, kan detta berättiga till utbetalning av tilläggsbelopp utöver garanterat försäkringsbelopp. Eventuellt tilläggsbelopp beräknas när utbetalning från försäkringen ska påbörjas.

Kollektiv konsolideringsgrad

Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions kollektiva konsolidering är förhållandet mellan de totala tillgångarna och åtagandena gentemot försäkringstagarna i form av framtida utbetalningar och eventuellt tilläggsbelopp. Om de sammanlagda tillgångarna precis motsvarar de sammanlagda försäkringskapitalen är den kollektiva konsolideringsgraden 100 procent.

Målnivån för den kollektiva konsolideringen fastställs av Folksam Livförsäkrings respektive Folksam Tjänstepensions styrelse. Återbäringsräntan fastställs så att konsolideringen ska ligga inom fastställt intervall och omprövas en gång i månaden.

Policy för kollektiv konsolidering och uppgift om aktuell återbäringsränta samt konsolideringsnivå finns på folksam.se.

5.5 Utbetalningsbelopp

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet genom att värdet på försäkringskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till åtaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt samt den försäkrades kön och antagen livslängd.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas.

Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut. Reglerna för beräkning och utbetalning av tilläggsbelopp kan variera mellan olika typer av försäkringar. Tilläggsbeloppen räknas om minst en gång per år.

5.6 Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd

Vid den försäkrades död fastställs försäkringskapitalet som hör till försäkringens. Utbetalningsbeloppet består av ett garanterat försäkringsbelopp och ett eventuellt tilläggsbelopp, på grund av överskott.

Om den försäkrade avlider *före* påbörjad utbetalning höjs försäkringskapitalet och det garanterade försäkringsbeloppet vid dödsfallstidpunkten med 1 procent. Utbetalning sker till försäkringstagaren enligt avtal – periodiskt eller som ett engångsbelopp.

Om den försäkrade avlider *under* utbetalningstiden höjs försäkringskapitalet och det garanterade försäkringsbeloppet vid dödsfallstidpunkten med 1 procent. Utbetalningarna sker till försäkringstagaren under resterande avtalad utbetalningstid. Med resterande utbetalningstid avses den avtalade utbetalningstiden, minskad med tid för redan gjord utbetalning av försäkringens.

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet utifrån att värdet på försäkringskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet som följer av ovanstående. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas. Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut. Reglerna för beräkning och utbetalning av tilläggsbelopp kan variera mellan olika typer av försäkringar. Tilläggsbeloppen räknas om minst en gång per år.

Om Folksam Livförsäkring eller Folksam Tjänstepension återkräver utbetalningsbelopp som utbetalats för tid efter den försäkrades dödsfallsmånad ska som huvudregel återkravet ha reglerats innan eventuellt återbetalningsskydd kan börja betalas ut. I normalfallet ska inte någon lägsta beloppsgräns gälla för storleken på återkravet.

5.7 Särskilda villkor

Särskilt villkor gäller endast för försäkringens om detta framgår av särskilt utsänd information som tillställts försäkringstagaren eller av Pensionsbesked.

Särskilt villkor – 1

För försäkringar som är tecknade före 2021-01-01 och ursprungligen tecknades med villkor 475, 476, 477, 480 eller 701, könsberoende antaganden samt innehåller återbetalningsskydd gäller nedan istället för eller som tillägg till vad som i övrigt framgår av dessa villkor.

- Vid återköp utbetalas ett värde motsvarande försäkringskapitalet, efter avdrag för eventuella justeringar, upplupna avgifter och skatter samt återköpsavgift. Det återköpsbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade försäkringskapitalet. Läs mer om justeringar under 5.4. Det återköpsbara försäkringskapitalet kan dock inte vara lägre än det garanterade värdet efter avdrag för återköpsavgift. I övrigt gäller vad som anges för Återköp under 3.5.
- För Livstidsförsäkring gäller, utöver vad som anges i villkoren, att om den försäkrade avlider efter 90 års ålder utbetalas det högsta av det garanterade försäkringsbeloppet och försäkringskapitalet. Utbetalning sker alltid med ett engångsbelopp. Försäkringsbeloppet kan på begäran utbetalas när den försäkrade uppnått 90 års ålder.

Särskilt villkor – 2

För försäkringar som ursprungligen tecknades med villkor 701, könsneutrala antaganden samt innehåller återbetalningsskydd gäller nedan istället för eller som tillägg till vad som i övrigt framgår av dessa villkor.

- Vid återköp utbetalas ett värde motsvarande försäkringskapitalet, efter avdrag för eventuella justeringar, upplupna avgifter och skatter samt återköpsavgift. Det återköpsbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade försäkringskapitalet. Läs mer om justeringar under 5.4. Det återköpsbara försäkringskapitalet kan dock inte vara lägre än det garanterade värdet efter avdrag för återköpsavgift. I övrigt gäller vad som anges för Återköp under 3.5.
- Till skillnad från vad som anges i villkoren i övrigt tas, vid antaganden om dödlighet och vid beräkning av utbetalningsbelopp, ingen hänsyn till den försäkrades kön.
- För Livstidsförsäkring gäller, utöver vad som anges i villkoren, att om den försäkrade avlider efter 90 års ålder utbetalas det högsta av det garanterade försäkringsbeloppet och försäkringskapitalet. Utbetalning sker alltid med ett engångsbelopp. Försäkringsbeloppet kan på begäran utbetalas när den försäkrade uppnått 90 års ålder.

Särskilt villkor – 3

För försäkringar som ursprungligen tecknades med villkor 475, 476, 477 eller 701 och saknar återbetalningsskydd gäller nedan istället för eller som tillägg till vad som i övrigt framgår av dessa villkor.

- Återbetalningsskydd saknas. Vad som i dessa villkor anges om Återbetalningsskydd gäller inte för försäkring som omfattas av Särskilt villkor -3. Om den försäkrade avlider upphör försäkringen att gälla. Utbetalning av garanterat försäkringsbelopp eller försäkringskapital sker inte.
- För försäkring som saknar återbetalningsskydd tillförs istället arvsvinst. Arvsvinst innebär att försäkringen tillförs medel som hänför sig till överskott som uppstår med anledning av att personer i försäkringskollektivet avlider.
- För försäkring som saknar återbetalningsskydd är återköp inte tillåtet på grund av försäkringens art. Vad som anges för Återköp under 3.5 gäller ej.
- Utbetalning från försäkring sker alltid periodiskt. Utbetalningstiden kan vara livsvarig eller mellan 5 och 20 år. Utbetalning kan inte ske med ett engångsbelopp.

6. Fondförsäkring

6.1 Fondförvaltning

Ett sparande i fonder ger ingen garanterad avkastning. Försäkringskapitalets storlek avgörs i huvudsak av inbetalda belopp och fondandelarnas värdeutveckling. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De premier som placeras i försäkringen kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att försäkringstagaren får tillbaka hela det insatta kapitalet.

Placering

Placering av premie

En premie som inkommit till Folksam Fondförsäkring placeras, sedan avdrag gjorts för eventuella avgifter, i de fonder som försäkringstagaren/den fondbytesberättigade har valt och som vid var tid anvisas av Folksam Fondförsäkring. Om försäkringstagaren/den fondbytesberättigade inte gjort något eget val placeras premien i den eller de fonder/fondportföljer försäkringstagaren anvisat som startfond för fondförsäkring inom försäkringsplanen. Om försäkringstagaren inte gjort någon sådan anvisning placeras premien i den eller de fonder/fondportföljer Folksam Fondförsäkring anvisat som förval, läs mer på <https://www.folksam.se/sparande/vart-fondutbud> Där finns också Regler för Folksams fondportföljer. Fördelningen mellan fonder eller fondportföljer gäller för framtida premier intill dess att anmälan inkommer om att fördelningen ska ändras. Fördelningen ska anges i hela procent.

Fondandelar köps så snart det är möjligt efter det att en premie har inkommit till Folksam Fondförsäkring och placerats på försäkringen. Vid nyteckning gäller åtagandet tidigast räknat från det att Folksam Fondförsäkrings ansvarighet inträtt, se 1.3.

Fonder

För varje inbetald premie registreras – efter avdrag för eventuella avgifter – andelar i fonder. Antalet andelar bestäms av fondens pris per andel.

Folksam Fondförsäkring har rätt att bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får vara knutna till försäkringsavtalet och ett lägsta belopp för placering i de enskilda fonderna.

Belopp som utbetalas från försäkringen motsvarar det så kallade inlösenvärdet och bestäms av fondens pris per andel efter avdrag för eventuell inlösenavgift.

Kurser noterade i utländska valutor räknas om av Folksam Fondförsäkring med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam Fondförsäkring har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Fondbyte och fondfördelning

Försäkringstagaren/den fondbytesberättigade kan när som helst ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder inom det fondutbud som erbjuds för FolksamPlan. Anmälan om sådana ändringar ska göras på sätt som Folksam Fondförsäkring anvisar.

Begärd ändring utförs snarast efter det att Folksam Fondförsäkring har tagit emot en skriftlig begäran om ändrad fördelning eller fondbyte. För varje sådan transaktion har Folksam Fondförsäkring rätt att ta ut en avgift ur försäkringen. Avgiften framgår av förköpsinformationen, som finns på [folksam.se](https://www.folksam.se).

Ansvar vid fondhandel med mera

Köp och inlösen av fondandelar, till följd av in- och utbetalningar, samt fondbyten, genomförs så snart det är möjligt från det att Folksam Fondförsäkring erhållit erforderligt underlag för transaktionen. Hur lång tid en transaktion tar är bland annat beroende av bryttidpunkterna i berörda fonder och det antal affärs- och likviddagar som fonden tillämpar. Köp och inlösen kan också försenas på grund av pågående handel med fondandelar, avgifts- och skatteuttag, fördröjd eller utebliven kursättning, stängda marknadsplatser eller störningar i de tekniska och administrativa system varav transaktionen är beroende. Folksam Fondförsäkring ansvarar i sådana fall inte för eventuell förlust till följd av kursuppgång eller kursnedgång under tiden fram till det att transaktion kan genomföras.

Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba försäkringstagaren eller annan i samband med placering i fonder, om Folksam Fondförsäkring har förfarit med normal aktsamhet. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte heller för ekonomisk förlust, som kan drabba försäkringstagaren eller annan, när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av föreskrifter i fondförvaltarens fondbestämmelser.

Det åligger den fondbytesberättigade att vid placering av premie eller vid omplacering, inom 30 dagar från tidpunkten för fondplaceringsanvisningen, kontrollera via Folksams kundtjänst eller på annat sätt att placeringen är genomförd i enlighet med lämnad anvisning. Den fondbytesberättigade eller försäkringstagaren ska omgående påtala eventuella fel eller brister för Folksam Fondförsäkring.

Om sådan kontroll inte gjorts eller om eventuella fel eller brister inte påtalats enligt ovan förlorar den fondbytesberättigade, försäkringstagaren, den försäkrade eller annan person rätten att begära ersättning eller begära andra åtgärder från Folksam Fondförsäkring.

Förändringar i valbara fonder

Folksam Fondförsäkring har rätt att förändra fondutbudet genom att ta bort eller lägga till fonder. Befintliga innehav i fonder som tas bort placeras i jämförbar tillgänglig fond. Saknas jämförbar fond har Folksam Fondförsäkring rätt att placera kapitalet i valfri fond med försiktig placeringsinriktning.

Fondbyten vid bosättning utomlands

Försäkringstagare, försäkrad eller annan fondbytesberättigad (placeringsberättigad) som avser att bosätta sig i vissa länder med restriktioner för handel med finansiella instrument, för närvarande USA, Australien, Japan, Kanada, är skyldig att informera Folksam om den planerade flytten innan den sker.

När personen har flyttat till något av ovan nämnda länder upphör fondbytesrätten omedelbart.

Den placeringsberättigade kan, innan flytten, välja vilken fond försäkringskapitalet ska vara placerat i under hela den tid bosättningen i det aktuella landet varar. Om inget nytt fondval görs kvarstår den senast valda fonden under hela perioden. Den placeringsberättigade kan dock begära att befintligt fondinnehav säljs. Kapitalet placeras då i en fond med låg risk som bestäms av Folksam.

Om Folksam får kännedom om att utflytt har skett utan att information lämnats, har Folksam rätt, men inte skyldighet, att omplacera försäkringskapitalet till en fond med låg risk.

Nya premier placeras i den senast valda fonden, eller om Folksam har omplacerat kapitalet med anledning av flytten, i den fond som bestämts av Folksam.

Fondbytesrätten gäller åter när personen flyttar tillbaka till Sverige eller till ett land utan motsvarande restriktioner, och flytten har anmälts till samt bekräftats av Folksam.

Fondinformation

Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på folksam.se/information-liv.

Det går också att ringa Folksams kundtjänst för att få uppgifter om avkastning med mera.

6.2 Försäkringskapital

I en försäkring med fondförvaltning ingår inte något löfte om ränta eller avkastning. Värdeutvecklingen i de valda fonderna påverkar värdet på försäkringen och därmed de utbetalningar som kommer att göras från försäkringen. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för fondandelarnas värdeutveckling.

Överskott som kan uppstå i försäkringsverksamheten får delas ut till Folksam Fondförsäkrings aktieägare. Försäkringstagare och andra ersättningsberättigade har inte rätt till del av sådant överskott.

Försäkringskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till

- premieinbetalningar
- värdeutvecklingen i fondandelarna
- utdelning i fonderna
- riskpremie
- avdrag för försäkringsavgifter samt eventuell återköpsavgift
- avdrag för avkastningsskatt
- utbetalningar
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

Avkastningsskatt

Avdrag för avgift avseende avkastningsskatt görs av Folksam Fondförsäkring och följer av gällande regler för beskattning. Aktuella regler beskrivs i förköpsinformationen.

Försäkringsavgifter

Folksam Fondförsäkrings kostnader för bland annat administration och försäljning täcks genom avgifter som tas ut från försäkringen.

6.3 Utbetalningsbelopp

Utbetalningsbeloppet bestäms utifrån försäkringens värde vid varje utbetalningstillfälle och återstående utbetalningstid, samt med antaganden om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag. I beräkningen tillkommer kön som en faktor.

Särskilt för försäkring under pågående livsfallutbetalning med fast periodbelopp enligt tidigare erbjudande

Livsfallutbetalning sker med samma periodbelopp vid varje utbetalningstillfälle. När det totala inlösenvärdet vid ett utbetalningstillfälle understiger periodbeloppet utbetalas i stället inlösenvärdet och försäkringen upphör. Det innebär att försäkringen gäller så länge det finns kapital kvar i försäkringen.

Om ersättning ska betalas ut på grund av den försäkrades död, sker utbetalningen som ett engångsbelopp.

6.4 Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd

Vid den försäkrades död fastställs försäkringskapitalet som hör till försäkringen.

Om den försäkrade avlider *före* påbörjad utbetalning höjs försäkringskapitalet med 1 procent. Utbetalning sker till försäkringstagaren enligt avtal – periodiskt eller som ett engångsbelopp.

Om den försäkrade avlider *under* utbetalningstiden höjs försäkringskapitalet med 1 procent. Utbetalning sker till försäkringstagaren under resterande utbetalningstid. Med resterande utbetalningstid avses den avtalade utbetalningstiden, minskad med tid för redan gjord utbetalning av försäkringen.

Utbetalningsbeloppet bestäms sedan vid varje utbetalningstillfälle och med beaktande av återstående utbetalningstid. Dessutom tas hänsyn till antagande om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag.

Om Folksam Fondförsäkring återkräver utbetalningsbelopp som utbetalats för tid efter den försäkrades dödsfallsmånad ska som huvudregel återkravet ha reglerats innan eventuellt återbetalningsskydd kan börja betalas ut. I normalfallet ska inte någon lägsta beloppsgräns gälla för storleken på återkravet.

6.5 Försäkringens upphörande vid lågt värde

Om försäkringens värde understiger två procent av prisbasbeloppet har Folksam Fondförsäkring rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp.

7. Premiebefrielseförsäkring

Om den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfallsskada under försäkringstiden drabbas av arbetsoförmåga tar Folksam Livförsäkring över försäkringstagarens betalningsansvar för premier till försäkringen.

Rätt till premiebefrielse finns endast för den i försäkringsavtalet avtalade premieinbetalningen och gäller som längst fram till den dag premiebetalningen för den försäkrade ska upphöra. Inbetalningar som görs utöver den avtalade premien berättigar inte till premiebefrielse.

Premiebefrielseförsäkringen tecknas för att gälla för en period motsvarande den tid som återstår intill årsdagen för avtalet mellan Folksam Livförsäkring och försäkringstagaren.

Premiebefrielseförsäkringen förnyas därefter för ett år i taget under förutsättning att

- försäkringstagaren eller Folksam Livförsäkring inte säger upp försäkringen
- försäkringstagaren betalar aviserad premie för ny försäkringsperiod.

Folksam Livförsäkring förbehåller sig rätten att ändra försäkringsvillkor per den 1 januari varje år (årsförfallodagen).

Premiebefrielseförsäkringen upphör helt att gälla vid avtalad ålder, dock senast den månad då den försäkrade fyller 65 år.

Om premiebefrielse beviljas för sådan tid som försäkringstagaren redan har betalat premie för, återbetalas denna premie på det sätt som anges i dessa villkor.

7.1 Rätt till ersättning

Om den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfallsskada får arbetsförmågan nedsatt med minst 25 procent finns det rätt till ersättning för den tid sjukperioden varar utan avbrott utöver karenstiden och under försäkringstiden. Den försäkrade måste avhålla sig från all form av yrkesarbete i motsvarande omfattning till den nedsatta arbetsförmågan.

Rätt till ersättning förutsätter att Försäkringskassan har beviljat den försäkrade sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning eller sjukersättning.

För rätt till ersättning krävs att den försäkrade

- står under fortlöpande läkartillsyn och iakttar behandlande läkares föreskrifter
- följer anvisningar som lämnats av Folksam Livförsäkring och som avser begränsa följderna av sjukdomen eller skadan.

En enskild försäkring kan gälla med inskränkningar av medicinsk art. Detta framgår i så fall av försäkringsavtalet. Beträffande inskränkningar av generell art, se 11 nedan.

7.2 Karenstid

Karenstid är den tid sjukperioden måste pågå innan rätten till ersättning inträder. En sjukperiod måste efter uppnådd karenstid vara minst en dag för att berättiga till ersättning.

För premiebefrielse uppgår karenstiden till 90 dagar.

När den försäkrade inte längre uppfyller kravet på nedsatt arbetsförmåga med minst 25 procent återgår ersättningsbeloppet till den nivå gällde vid tiden före insjuknandet. Höjning av ersättningsbelopp kan ske tidigast efter 90 dagar från den senaste sjukperiodens slut.

För att uppnå karenstiden om 90 dagar ska sådan sjukperiod vara 90 dagar i följd. Alternativt får sjukperioder som under försäkringstiden helt eller delvis varat under de senaste 360 kalenderdagarna innan senaste sjukperiods början och som vardera omfattar minst 30 kalenderdagar i följd sammanräknas med varandra för att uppnå karenstiden. I detta fall ska även den senaste sjukperioden ha varat i minst 30 kalenderdagar i följd.

Om Folksam Livförsäkring bedömer att den försäkrade har fått sin arbetsförmåga nedsatt varaktigt eller för avsevärd tid gäller premiefrielsen utan krav på karenstid.

7.3 Begränsningar i rätten till ersättning

För att omfattas av ersättning från premiefrielseförsäkring ska den försäkrade under hela försäkringstiden vara försäkrad för sjukförmåner enligt socialförsäkringsbalken. Rätten till ersättning gäller endast för tid efter att den försäkrade har fyllt 16 år och fram till den månad då den försäkrade fyller 65 år. Rätten till ersättning upphör dock alltid senast vid avtalad utbetalningsålder.

Rätt till ersättning från premiefrielseförsäkringen föreligger inte

- för sjukperiod som pågår när Folksam Livförsäkrings ansvarighet inträder
- för tid under vilken försäkringstagaren är skyldig att betala sjuklön till den försäkrade
- under tid som den försäkrade blir beviljad vilande aktivitets- eller sjukersättning.

7.4 Bedömning av arbetsförmågan

Folksam Livförsäkring bedömer omfattningen av arbetsförmågan utifrån den minskning som kan anses vara orsakad av objektiva fastställbara symptom och funktionsnedsättningar. Vid denna bedömning beaktar Folksam Livförsäkring om den försäkrade kan utföra något slag av arbete som man kan begära av denne med hänsyn till ålder, tidigare utbildning och verksamhet, omskolning eller annan liknande åtgärd och bosättningsförhållanden.

Bedömning av arbetsförmågan under de två första åren av en sjukperiod

Bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt görs i första hand med hänsyn till den försäkrades förmåga att utföra sitt vanliga arbete eller sådant arbete som är jämförligt med detta. Upprepade sjukperioder med kortare mellantid än ett år läggs samman. Om den försäkrade under denna tid har utfört något annat arbete, tas dock hänsyn till detta vid bedömningen av arbetsförmågan.

Bedömning av arbetsförmågan efter två år av en sjukperiod

Efter de två första åren av en sjukperiod görs bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt med hänsyn även till den försäkrades förmåga att utföra något annat arbete som motsvarar hans eller hennes krafter och färdigheter och som rimligen kan begäras av den försäkrade med hänsyn till ålder, utbildning och tidigare verksamhet.

7.5 Ersättningens storlek

Försäkringsbeloppet framgår av försäkringsavtalet.

Ersättning ges i proportion till den arbetsförmåga som omfattas av premiefrielseförsäkringen enligt följande tabell.

Grad av arbetsförmåga	Ersättning i procent av försäkringsbeloppet
Hel	100
Tre fjärdedelar	75
Halv	50
En fjärdedel	25

Premiefrielse gäller för den premie som är avtalad vid skadetillfället. Om försäkringstagaren minskar den avtalade premiebetalningen, har Folksam rätt att ompröva premiefrielsen.

Försäkringsbeloppet uppgår högst till den nivå som vid var tidpunkt medges enligt Folksams Livförsäkrings produkt erbjudande för nyteckning.

7.6 Premiefrielse och premiebetalning vid partiell arbetsförmåga

Vid partiell ersättning från premiefrielseförsäkringen ska försäkringstagaren betala den del av premien som inte omfattas av ersättning från premiefrielseförsäkringen och försäkringen fortsätter att gälla i oförändrad omfattning under försäkringstiden.

7.7 Höjningsrätt/ändring av försäkringsbelopp

En förutsättning för att få höja försäkringsbeloppet är att den försäkrade är fullt arbetsför vid tidpunkten för höjning. Beroende på den försäkrades ålder och försäkringsbeloppet storlek kan även hälsoprövning komma att krävas vid höjning av försäkringsbelopp.

Höjning kan aldrig ske till högre försäkringsbelopp än vad som kan medges enligt Folksam Livförsäkrings regler för maximal premiefrielsenivå som gäller vid tidpunkten för höjning.

Premie för det nya försäkringsbeloppet beräknas enligt vad som gäller i Folksam Livförsäkring vid ändringstillfället. Höjning av försäkringsbeloppet kan inte ske under pågående sjukperiod. Efter det att sjukperiod upphör kan nästa höjning ske tidigast efter 90 dagar räknat från den senaste sjukperiodens slut.

Folksam Livförsäkring har rätt att bestämma ytterligare begränsningar i höjningsrätten om det behövs av försäkringstekniska skäl.

Det nya försäkringsbeloppet börjar gälla från och med dagen efter att anmälan om ändringen gjordes till Folksam Livförsäkring. Detta gäller dock inte om försäkringstagaren har begärt att ändringen ska träda i kraft senare.

Höjning av försäkringsbelopp utan ny hälsoprövning

Försäkringstagaren har rätt att höja försäkringsbeloppet utan att ny hälsoprövning krävs för den försäkrade, under förutsättning att den försäkrade är fullt arbetsför vid tidpunkten för höjningen. Höjningen får dock inte överstiga den nivå som medges enligt Folksam Livförsäkrings vid var tidpunkt gällande hälsoprövningsregler och regler för möjligt försäkringsbelopp.

Höjning av försäkringsbelopp med ny hälsoprövning

Försäkringsbeloppet får, med undantag för de begränsningar som framgår ovan, höjas efter genomgången hälsoprövning, under förutsättning att höjningen beviljas på normala villkor.

Sänkning av försäkringsbeloppet

Vid sänkning av försäkringsbeloppet återbetalas inte inbetalad premie som avser tid innan sänkningen.

7.8 Omräkning av utbetalningsbelopp för premiefrielse

Från den 1 januari året efter det att rätt till utbetalning inträtt kan utbetalningsbeloppet höjas för därefter omedelbart fortsatt oavbruten nedsatt arbetsförmåga. Höjning sker efter beslut av Folksam Livförsäkrings verkställande direktör och motsvarar högst den procentuella höjningen av prisbasbeloppet från närmast föregående kalenderår, dock med högst fyra procent. Höjning kan därefter göras för varje tolv månadersperiod på motsvarande sätt.

Efter beslut av Folksam Livförsäkrings styrelse kan höjningarna av utbetalningsbeloppet sättas ned eller tas bort.

8. Avgifter och skatt

I försäkringsverksamheten uppkommer kostnader för administration, försäljning med mera samt kostnader för avkastningsskatt. För att täcka dessa kostnader har Folksam rätt att ta ut avgifter från försäkringen. Nivån och sättet att ta ut avgifter kan ändras under försäkringstiden. Sådan ändring träder normalt i kraft vid nästa premiebetalningsperiod eller vid den tidpunkt som följer av lag eller myndighets föreskrift. För traditionell försäkring kan utjämning ske över tiden.

Folksam kan ta ut premieavgift, fast förvaltningsavgift, rörlig förvaltningsavgift, utbetalningsavgift, flyttavgift, återköpsavgift samt göra avdrag för avkastningsskatt. Vid fondförsäkring tas utöver Folksam Fondförsäkrings avgifter också ut avgift av respektive fondförvaltare. För fonder med kurs i utländsk valuta, se även 6.1. Vid traditionell försäkring belastas avkastningen med kostnad för kapitalförvaltning.

Folksam betalar, enligt lag, en årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde. För traditionell försäkring kan utjämning ske över tiden.

Eventuell panthavare har rätt att begära att Folksam ska skicka denne meddelande för det fall försäkringen sägs upp på grund av obetalad premie. Folksam har rätt att ta ut en avgift för sådant meddelande.

I samband med att försäkringen tecknas lämnas information om vilka avgifter som tas ut samt storleken på avgifterna vid den tidpunkt försäkringen tecknas. Uppgift om aktuella avgifter finns även på folksam.se.

Folksam har rätt att när som helst under försäkringstiden ändra storleken på avgifterna. Även sättet att ta ut avgifter kan ändras. Information lämnas då till försäkringstagaren. Normalt sker sådana ändringar vid nästa premiebetalningsperiod.

8.1 Uttag av avgifter vid traditionell försäkring

Premieavgiften tas ut från premien. Den fasta förvaltningsavgiften, den rörliga förvaltningsavgiften, flyttavgiften, återköpsavgiften och avdraget för avkastningsskatt tas ut från försäkringskapitalet. Utbetalningsavgiften beräknas på det belopp som betalas ut eller som ett fast belopp och tas från försäkringskapitalet eller debiteras försäkringstagaren. Avgift för meddelande om obetalad premie tas från försäkringskapitalet eller debiteras försäkringstagaren. Vid traditionell försäkring belastas avkastningen med kostnad för kapitalförvaltning.

8.2 Uttag av avgifter vid fondförsäkring

Premieavgiften tas ut genom avdrag på den inbetalda premien varefter återstående del fördelas till de valda fonderna.

Den fasta förvaltningsavgiften, den rörliga förvaltningsavgiften, flyttavgiften, återköpsavgiften och avdraget för avkastningsskatt tas ut genom att Folksam Fondförsäkring säljer det antal fondandelar som behövs för att täcka avgifterna. Om försäkringen har fondandelar i flera fonder säljs fondandelar proportionellt i förhållande till andelsvärdena i de olika fonderna. Utbetalningsavgiften beräknas på det belopp som betalas ut eller som ett fast belopp och tas ut på motsvarande sätt eller debiteras försäkringstagaren. Avgift för meddelande om obetalad premie tas från försäkringskapitalet eller debiteras försäkringstagaren.

Avdrag för fondförvaltningsavgifter sker löpande enligt de bestämmelser som vid var tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Avgiften är avdragen i den redovisade dagskursen för respektive fond.

9. Utbetalning från försäkring

Den som gör anspråk på utbetalning från försäkringen ska styrka sin rätt. Om det inte finns anledning att utreda Folksams betalningsskyldighet och mot vem den ska fullgöras, sker utbetalning senast en månad efter det att rätten till ersättning inträtt och den eller de som gör anspråk på ersättningen fullgjort sina skyldigheter enligt försäkringsavtalet. Sådan utredning ska göras skyndsamt. Efter att utredningen har slutförts ska utbetalningen ske inom en månad. Om utbetalning sker senare betalar Folksam dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Även om dröjsmål inte föreligger och Folksam inte betalar dröjsmålsränta, utgår så kallad förräntningsrörelseränta, motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter, från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning.

Reglerna kan ändras.

Den försäkrade eller dennes rättsinnehavare ska godkänna att Folksam får begära upplysningar från läkare eller annan sjukvårdspersonal, sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning, sjukgymnast, naprapat, kiropraktor, psykolog eller psykoterapeut samt allmän Försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning. Folksam är inte skyldigt att göra utbetalningar från försäkring om den försäkrade eller dennes rättsinnehavare inte medverkar vid utredningen.

Folksam har rätt att bestämma på vilket sätt utbetalning ska göras.

Temporär utbetalning från försäkringen sker månadsvis i efterskott.

Är månadsbeloppet från den försäkring som ska betalas ut vid utbetalningstillfället lägre än två procent av gällande prisbasbelopp, har Folksam rätt att korta ner utbetalningstiden eller betala ut beloppet kvartalsvis, halvårsvis eller årsvis i efterskott.

Kostnader vid utbetalning

Om ett försäkringsavtal medför särskilda kostnader för Folksam vid utbetalning samt vid utbetalning till utlandet, har Folksam rätt att ta ut en avgift.

9.1 Rätten till utbetalning vid avtalad utbetalningsålder

Rätten till utbetalning inträder den månad den försäkrade uppnår den avtalade åldern enligt försäkringsavtalet.

Om försäkringskapitalet från den försäkring som ska betalas ut vid utbetalningstillfället understiger 30 procent av gällande prisbasbelopp, har Folksam rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp.

9.2 Utbetalning av återbetalningsskydd

Rätt till utbetalning i form av återbetalningsskydd inträder månaden efter den försäkrades dödsfall.

Anmälan om dödsfall ska snarast möjligt göras till Folksam. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska bifogas anmälan.

Om återbetalningsskydd inträtt och försäkringskapitalet i den försäkring som återbetalningsskyddet omfattar understiger 30 procent av gällande prisbasbelopp, har Folksam rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp.

9.3 Utbetalning från premiefrielseförsäkring

Anmälan om arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall ska göras till Folksam Livförsäkring av försäkringstagaren inom sex månader från sjukperiodens början. De handlingar och upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och Folksam Livförsäkrings ansvar, ska anskaffas utan kostnad för Folksam Livförsäkring. För bedömning av rätt till utbetalning av försäkringsbelopp och/eller ersättning vid sjukdom eller olycksfall kan Folksam Livförsäkring kräva att den försäkrade uppsöker särskilt anvisad läkare. Detta gäller även under pågående sjukperiod. Kostnaden för sådan undersökning och eventuella resor i samband med undersökningen bekostas av Folksam Livförsäkring.

Försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål anmäla till Folksam Livförsäkring om graden av arbetsoförmåga förändras.

9.4 Preskriptionsregler

Rätten till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd upphör om den som gör anspråk på ersättning inte väcker talan mot Folksam inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Med förhållande avses de förutsättningar i försäkringsavtalet/gruppavtalet, försäkringsbeskedet och försäkringsvillkoren som måste vara uppfyllda för att rätt till ersättning ska föreligga. Preskriptionstiden börjar löpa när rätt till ersättning från försäkringen föreligger.

Den som framställt sitt anspråk till Folksam inom den tid som anges här, har dock alltid minst sex månader på sig att väcka talan mot oss från den dag Folksam har förklarat sig tagit slutlig ställning till anspråket.

9.5 Force majeure

Om en utredning av ett försäkringsfall eller utbetalning av ett försäkringsbelopp blir försenad på grund av force majeure, det vill säga en händelse som ligger utanför Folskams kontroll, kan inte Folksam hållas ansvarigt för förseningen. Detta givet att Folksam har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma.

Exempel på sådana händelser som kan utgöra force majeure är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Beträffande strejk, blockad, bojkott och lockout gäller ovanstående även om det är Folksam som är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

10. Årlig information

En gång om året lämnar Folksam information om värdet på försäkringen. Informationen visar bland annat hur sparandet i försäkringen har utvecklats, de premier som placerats på försäkringen, utbetalda belopp och de avgifter som har belastat försäkringen. Informationen lämnas till försäkringstagaren. Informationen lämnas även till panthavare, under förutsättning att denne är densamme som den försäkrade.

11. Inskränkningar i försäkringens giltighet

Försäkringstagaren och den försäkrade är skyldiga att på Folksams begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för om försäkringen ska meddelas, utvidgas eller förnyas. Försäkringstagaren och den försäkrade ska ge riktiga och fullständiga svar på Folksams frågor. Om någon uppgift som lämnats är oriktig eller ofullständig gäller vad som anges under *Oriktiga uppgifter*.

För försäkring gäller nedan angivna inskränkningar. Om försäkringen enligt dessa bestämmelser inte gäller föreligger inte någon rätt till återbetalning av premier. Däremot föreligger rätt till försäkringens återköpsvärde inklusive tilläggsbelopp.

För att försäkringstagaren ska omfattas av ersättning från försäkring för premiebefrielse ska den försäkrade under hela försäkringstiden vara försäkrad för sjukförmåner enligt socialförsäkringsbalken.

Inskränkning i försäkringens giltighet hävs om särskilt avtal träffas om detta.

11.1 Sjukdomar och besvär som visar sig under försäkringstidens första 18 månader

Om den försäkrade är Företagare omfattar försäkring inte nedsatt arbetsförmåga till följd av nedanstående besvär som drabbar denne inom 18 månader från det att försäkringen trädde i kraft. Detta gäller även om nedsatt arbetsförmåga inträtt först senare.

- Rygg-, led- eller muskelbesvär som inte kan påvisas vara orsakade av olycksfallsskada.
- Fibromyalgi eller kroniskt smärttillstånd.
- Stressrelaterade sjukdomar som utmattningssyndrom, utbrändhet, trötthet eller asteni.
- Förslitningsrelaterade sjukdomar
- Psykiska sjukdomar och syndrom
- Posttraumatiskt stressyndrom.
- Depressiva tillstånd.

Begränsningen tillämpas inte vid återinsjuknande sedan det förflutit minst 36 månader räknat från den dag den försäkrade senast varit helt symptom- och besvärsfri. Med att vara symptom- och besvärsfri avses att den försäkrade under 36-månadersperioden inte har varit helt eller delvis arbetsoförmögen, samt inte haft sjukvårdskontakt eller genomgått undersökning, kontroll, vård eller behandling till följd av besvär enligt ovan som omfattas av begränsningen.

11.2 Särskild riskfylld verksamhet

Riskfyllda yrken och uppdrag

Försäkring omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som drabbar den försäkrade då denne, genom sitt arbete eller inom särskild verksamhet eller industri, utsätts för en större risk än normalt.

Exempel på sådan verksamhet är när den försäkrade är verksam

- på oljeplattform
- med att säkra eller skydda annan person eller egendom eller liknande särskilt riskfylld verksamhet
- som stuntman, luftakrobat eller liknande
- i yrkesmässig motorsport.

Sport och idrott

Försäkring omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall till följd av att den försäkrade har deltagit i sport, idrottstävling eller träning vid verksamhet där den försäkrade uppburit inkomst/bidrag (bidrag från sponsorer jämställs med inkomst) och som bedrivs av idrottsgymnasium, folkhögskola, högskola eller liknande utbildning med idrottsinriktning, idrottsförbund eller annan idrottsförening/idrottsklubb än korporationsförening.

Försäkringen gäller inte heller vid nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall till följd av deltagande i sport och idrott, expeditions- eller äventyrsaktivitet eller annan riskfylld sysselsättning som inte kan anses som motions- eller fritidssysselsättning i normal omfattning och intensitet.

Exempel på sådan sysselsättning är när den försäkrade

- utövar kampsport där slag, sparkar eller motsvarande ingår
- deltar i expeditions- eller äventyrsverksamhet
- klättrar på berg, is, klippa, eller glaciär
- bedriver fallskärmshoppning, drak-, glid-, skärm-, ballong- och segelflygning, bungyjump eller liknande
- bedriver dykning på större djup än 30 meter, ensamdykning, dykning utan ytorganisation eller is-, vrak- eller grottdykning.

11.3 Vistelse utomlands

Försäkring omfattar inte arbetsförmåga som drabbar den försäkrade under vistelse utanför Norden vilken varat mer än tolv månader. Vistelse utanför Norden anses inte avbruten genom tillfälliga uppehåll i Norden för läkarbesök, sjukhusvård, affärer, semester eller dylikt. Lämnar den försäkrade Norden under pågående sjukperiod finns rätt till premiebefrielse endast i den mån och för den tid en före avresan företagen läkarundersökning ger underlag för bedömning av den fortsatta arbetsförmågan.

Endast sådant sjukintyg godtas som utfärdats av en av Folksam godkänd läkare.

11.4 Själv mord

Innan ett år förflutit från det att försäkringen trädde i kraft gäller försäkringen vid självmord endast om det måste antas att den tagits utan tanke på självmordet.

11.5 Flygning

Försäkring gäller vid alla slag av flygning om den försäkrade är passagerare.

Försäkringen omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som inträffar under eller i samband med att den försäkrade är förare eller har annan befattning ombord vid

- militär flygning
- avancerad flygning
- yrkesmässig provflygning
- flygutbildning
- privatflygning utanför Europa eller
- flygning för flygbolag som inte har koncession i Sverige, Norge, Danmark, Finland eller Island.

11.6 Grov vårdslöshet

Ersättning från försäkring kan sättas ned helt eller delvis om den försäkrade drabbas av nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som föranletts av, eller dess följder förvärrats av, att den försäkrade varit grovt vårdslös, till exempel genom påverkan av alkohol, annat berusningsmedel, narkotiska preparat eller dopningspreparat eller genom påverkan av läkemedel, som inte har använts i medicinskt syfte enligt läkares ordination.

Eventuell ersättning kan också sättas ned helt eller delvis om det kan antas att den försäkrade företagit en handling eller underlåtit att handla med vetskap om att handlingen eller underlåtenheten att handla innebar en betydande risk för att den försäkrades skulle drabbas av nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall.

11.7 Krig och politiska oroligheter

Krigstillstånd i Sverige

Vid krigstillstånd i Sverige gäller särskild lagstiftning i fråga om Folksams ansvar och rätt att ta ut tilläggspremie (krigspremie).

Försäkring omfattar inte nedsatt arbetsförmåga som drabbar den försäkrade medan krigstillstånd råder i Sverige, om den nedsatta arbetsförmågan kan anses beroende av krigstillståndet. Samma regel gäller om den försäkrade drabbas av nedsatt arbetsförmåga som kan anses följa av krigstillståndet inom ett år efter krigstillståndets upphörande.

Deltagande i krig eller i politiska oroligheter utanför Sverige

Försäkring omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall då den försäkrade deltar i krig, som inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige, krigsliknande händelser eller politiska oroligheter utanför Sverige.

Försäkring gäller inte heller för arbetsförmåga eller dödsfall som inträffar inom tolv månader efter sådant deltagande och som kan anses vara beroende av kriget eller oroligheterna.

Deltagande i militärt FN-uppdrag räknas inte som deltagande i krig eller politiska oroligheter.

Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter

Om den försäkrade vistas i ett land utanför Sverige, där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder utan att den försäkrade själv deltar, gäller följande. Försäkring omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Om kriget eller oroligheterna bryter ut medan den försäkrade vistas i området gäller försäkring de första fyra veckorna. Däremot gäller begränsningen genast om den försäkrade beger sig till ett område där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder.

Försäkring gäller inte heller vid nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som inträffar inom tolv månader efter sådan vistelse och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

11.8 Atomkärnprocess

Försäkring omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som orsakats direkt eller indirekt av atomkärnprocess.

11.9 Terroristhandling

Försäkring omfattar inte nedsatt arbetsförmåga eller dödsfall som förorsakats genom spridning av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terroristhandling. Terroristhandling är en handling som inbegriper men inte är begränsad till användning av tvång eller våld och/eller till hot om tvång eller våld av en person eller grupper av personer. Den utförs av någon som antingen handlar ensam, för en organisations eller statsmakts räkning eller i förbindelse med en organisation eller statsmakt. Handlingen begås av politiska, religiösa, ideologiska eller etiska skäl, inklusive avsikten att påverka statsmakt och/eller att framkalla fruktan i allmänheten eller någon del av allmänheten.

12. Övrigt

12.1 Behandling av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi dina personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även dina uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla dina personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig och för att utveckla våra produkter och tjänster. Hur vi behandlar dina personuppgifter beror på vilka produkter du har hos oss.

På folksam.se/personuppgifter hittar du mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter. Där kan du bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur du utövar dina rättigheter. Du kan även kontakta vår kundservice på 0771 – 950 950.

Skaderegistrering

Folksam använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att Folksam får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annan försäkringsgivare. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till bland annat försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

12.2 Tillsynsmyndighet

Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen.

Adress: Box 7821, 103 97 Stockholm

telefon: 08 – 408 980 00

e-post: finansinspektionen@fi.se

webb: fi.se

Folksams marknadsföring står under tillsyn av Konsumentverket.

Adress: Konsumentverket/KO, Box 48, 651 02 Karlstad

telefon: 0771–525 525

e-post: konsumentverket@konsumentverket.se

webb: konsumentverket.se

12.3 Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

De företag inom Folksamgruppen som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer ett strikt regelverk för att förhindra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse dessa företag med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning. Berörda företag inom Folksamgruppen har rätt att

- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksams produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism
- dela information till andra företag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

12.4 Kontaktuppgifter

Se folksam.se för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.

13. Om vi inte skulle komma överens

13.1 Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd klarar vi ofta upp på ett enkelt sätt. Kontakta därför först den som tagit hand om ditt ärende. Vet du inte vem du ska kontakta kan du prata med vår växel. Berätta vilken typ av ärende det gäller så att du kan kopplas till rätt avdelning.

Kontakta oss

telefon: 0771-950 950

webb: folksam.se

Uppgift om vem som är klagomålsansvarig framgår på folksam.se/klagomal.

Folksams kundombudsman

Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut, så har du möjlighet att be om omprövning av vår kundombudsman som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen prövar de flesta ärenden som gäller försäkring, skador och sparande.

Kundombudsmannen kan göra en opartisk bedömning av ditt ärende och sedan rekommendera Folksam att ändra sitt beslut. Prövningen är självklart kostnadsfri.

Kom ihåg att du måste begära omprövning inom ett år efter Folksams slutliga beslut, och innan preskriptionstiden enligt försäkringsavtalslagen löpt ut.

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ärendet prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för mer information.

Kontakta kundombudsmannen

telefon: 0771-655 253

e-post: kundombudsmannen@folksam.se

webb: folksam.se/klagomal

Om du fortfarande inte är nöjd

Om vi har försökt lösa problemet tillsammans och du fortfarande inte är nöjd med resultatet, finns det ett antal andra möjligheter för dig att få ditt ärende prövat.

Försäkringskommitté

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ditt ärende prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för information om detta förfarande.

Personförsäkringsnämnd

Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsföretaget eller tjänstepensionsföretaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Du kan själv begära prövning hos Personförsäkringsnämnden via en särskild blankett som finns hos Svensk Försäkrings Nämnder, Box 24067, 104 50 Stockholm, tel: 08-52278720 eller på webb: forsakringsnamnder.se

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 3 000 kronor, medicinska bedömningar eller vållande frågor vid trafikolyckor. ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partssammansatt nämnd. Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida.

Anmälan till ARN måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Adress: Box 174, 101 23 Stockholm

telefon: 08-508 860 00

e-post: arn@arn.se

webb: arn.se

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm

telefon: 0200-22 58 00

webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

Konsumentverket

webb: hallakonsument.se

13.2 Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före den 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande.

Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättning för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskriberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält din skada eller ditt anspråk före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.

14. Begrepp

Arbetsförmåga

Att den försäkrade, enligt Folksams bedömning, på grund av sjukdom eller olycksfallsskada förlorat arbetsförmågan eller fått den nedsatt. Att Försäkringskassan har beviljat den försäkrade sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning eller sjukersättning är en viktig, men inte ensamt avgörande, omständighet för Folksams bedömning av rätten till ersättning.

Den som beviljats tjänstledighet för att prova annat arbete (enligt socialförsäkringsbalken) betraktas inte som arbetsförmögen.

Fond

Samling av värdepapper (portfölj) som ägs av andelsägare.

Fondandel

En andel i en fond. Folksam Fondförsäkring är ägare till de fondandelar som kopplas till varje enskild försäkring och placerar inbetald premie i de fonder försäkringstagaren/den fondbytesberättigade väljer.

Fondförsäkring

Försäkring med fondförvaltning utan garanterat försäkringsbelopp. Utbetalningsbeloppet bestäms av försäkringens värde vid respektive utbetalningstillfälle.

Fondförvaltning

Förvaltningsform som innebär att försäkringstagaren/fondbytesberättigade själv bestämmer inriktningen och tar även den finansiella risken på sitt sparande genom att välja en eller flera fonder som vid var tidpunkt är valbara hos försäkringsgivaren.

Fullt arbetsför

Att den försäkrade inte till någon del uppbär sjuklön, sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- eller sjukersättning, skadelivränta, handikappersättning eller liknande ersättning och inte uppburit sådan ersättning i mer än 14 dagar i en följd under de senaste sex månaderna. I begreppet fullt arbetsför ingår vidare att den försäkrade kan fullgöra sitt vanliga arbete utan några inskränkningar eller särskilda anpassningar på grund av hälsoskäl och inte haft sådana inskränkningar/anpassningar under de senaste sex månaderna.

Den som beviljats tjänstledighet för att prova på annat arbete (enligt socialförsäkringsbalken) betraktas inte som fullt arbetsför. Den som har vilande sjuk- eller aktivitetsersättning eller liknande anses inte vara fullt arbetsför under den tid som ersättning förklarats vilande. För den som inte har förvärvsarbetat de senaste sex månaderna ska en bedömning göras av vad som skulle ha gällt om nuvarande anställning innehaft under perioden.

Företagare

Företagare är i aktiebolag anställd som ensam eller tillsammans med närstående äger minst en tredjedel av aktierna i bolaget, samt anställda närstående.

Med närstående avses make, registrerad partner, sambo, förälder eller barn till företagare enligt ovan.

Sambo är den, som utan att vara gift, sammanbor i ett parförhållande med person som är folkbokförd på samma adress.

Försäkrad

Försäkrad är den person på vars liv, ålder eller hälsa försäkringen gäller.

Försäkringsföretag

Företag som har tillstånd att bedriva försäkringsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen.

Försäkringsgivare

Försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med.

Försäkringshandlingar

Försäkringsbesked

Försäkringsbesked, som tidigare kallades för försäkringsbrev, innehåller upplysningar om vem som är försäkringstagare, försäkrad, samt information om försäkringstid och omfattningen av försäkringen.

Vid ändring av försäkring framställs nytt försäkringsbesked eller tillägg till försäkringsbeskedet som sänds till försäkringstagaren.

Även försäkrad som är panthavare får ett försäkringsbesked som en bekräftelse på försäkringen.

Försäkringsvillkor

Beskriver de ersättningsmoment som kan ingå i försäkringen. De ersättningsmoment som ingår redovisas i försäkringsbeskedet.

Försäkringskapital

Försäkringskapitalet är det aktuella värdet på försäkringen. Försäkringskapitalet påverkas bland annat av inbetalda premier, avgifter och avkastning.

Försäkringstagare

Försäkringstagare vid företagsägd kapitalförsäkring är juridisk person som ingår avtal om försäkring med Folksam och som är ägare till försäkringen. Övergår äganderätten till annan, betraktas denne därefter som försäkringstagare.

Försäkringstid

Försäkringstiden är den tid som försäkringen gäller. Utbetalningstiden ingår i försäkringstiden.

Hälsoprövning

Hälsoprövning innebär att den försäkrade till Folksam ska lämna en hälsodeklaration eller liknande handling.

Höjningsrätt

Rätt att utan hälsoprövning höja försäkringsbeloppet.

Inlösenvärde

Inlösenvärdet i en fond är antalet fondandelar multiplicerat med fondens pris per andel vid inlösentillfället.

Inträdesdag

Den dag från och med vilken den försäkrade, enligt försäkringstagarens anmälan till Folksam, ska omfattas av försäkringen.

Kollektiv konsolideringsgrad

Nyckeltal som beskriver kvoten mellan ett ömsesidigt försäkringsföretags eller tjänstepensionsföretags tillgångar och garanterade utfästelser samt preliminärt fördelat överskott.

Olycksfallsskada

Kroppsskada som den försäkrade drabbas av genom oförutsedd, plötslig yttre händelse och som leder till sjukvårdskontakt och behandling av legitimerad läkare. Psykiska besvär betraktas inte som kroppsskada.

Med olycksfallsskada jämställs kroppsskada som orsakats av solsting, värmeslag och förfrysning.

Pensionsmedförande lön

I förekommande fall den försäkrades inkomst av tjänst i anställningen som försäkringstagaren anmält till Folksam och som ligger till grund för beräkning av möjligt försäkringsbelopp.

Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen. Prisbasbeloppet räknas fram enligt 2 kap 7 § socialförsäkringsbalken.

Riskskydd

Riskskydd består av återbetalningsskydd samt eventuell premiefrielseförsäkring.

Sjukdom

Sjukdom anses ha visat sig den dag första sjukvårdskontakt togs med anledning av ifrågasvarande sjukdom eller symptom på sjukdom. Med sjukdom jämställs isolering som smittbärare enligt myndighets föreskrift.

Sjukperiod

Den tid under vilken nedsatt arbetsförmåga varar utan avbrott under försäkringstiden.

Tjänstepensionsföretag

Företag som har tillstånd att bedriva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Traditionell försäkring

Försäkring med traditionell förvaltning och ett garanterat försäkringsbelopp.

Traditionell förvaltning

Försäkringsgivaren bestämmer hur försäkringskapitalet placeras i räntebärande papper, aktier, fastigheter och andra tillgångar för att sprida riskerna.

Årsdag

Det datum varje år då ett eller flera år gått sedan försäkringens ikraftträdande.

Regler för Folksams fondportföljer

Folksam erbjuder sex olika fondportföljer, anpassade för olika livssituationer och riskpreferenser.

Folksams tre pensionsportföljer, Folksam Pension, är tänkta att fungera för pensionssparande och innehåller både risknedtrappning och rebalansering.

Folksams tre sparportföljer, Folksam Sparande, är tänkta att fungera för annat sparande än pensionssparande och innehåller rebalansering.

Risknedtrappning och rebalansering beskrivs närmare nedan.

Folksams fondportföljer är helt valfria och den som är placeringsberättigad i försäkringen kan lätt byta till och från en av Folksams fondportföljer. Ett byte från Folksams fondportfölj kan göras till någon av Folksams andra fondportföljer eller till ett eget fondval. Det är också möjligt att utöver en placering i en av Folksams fondportföljer även kombinera med egna fondval. För fondval som görs utanför Folksams fondportföljer ingår inte risknedtrappning och rebalansering.

Folksams fondportföljer kan användas av Folksam för placering av premie för det fall den som är placeringsberättigad i försäkringen inte gjort ett eget val, som s.k. entréfond.

Alla fonder som fondportföljerna består av finns i Folksams guidade fondutbud och uppfyller våra krav på hållbarhet.

Aktuellt innehav i respektive av Folksams fondportföljer finns beskrivet på Folksam.se under *Vårt fondutbud*.

Rebalansering och eventuell risknedtrappning som gäller för fondportföljerna tillämpas enbart så länge den försäkrade lever. Se nedan under rubriken *Fondportföljen upphör vid den försäkrades dödsfall*.

Rebalansering

Folksams fondportföljer är skraddarsydd för olika risknivåer och rebalanseras årligen i anslutning till den försäkrades födelsedag. Med rebalansering menas att fondportföljens fördelning mellan de olika aktie- och räntefonderna som ingår i fondportföljen återställs en gång per år till den i förväg bestämda fördelningen. Rebalansering innebär att andelar i den eller de fonder i en specifik fondportfölj, som i jämförelse med övriga fonder i samma portfölj har haft en mer positiv värdeutveckling, säljs av för att köpa andelar i de fonderna i portföljen, vars värdeutveckling i jämförelse har varit mindre positiv. På så sätt bibehålls den risknivå som respektive Folksams fondportfölj är avsedd att uppnå. Rebalansering görs oavsett om den samlade fondportföljen har gått upp eller ned i värde och omfattar alla fonder som ingår i fondportföljen, dvs oavsett om en enskild fond har ökat eller minskat i värde. Exempel på hur rebalansering görs: Om någon eller några aktiefonder i en specifik fondportfölj har gått ner i värde, och en räntefond i samma portfölj haft en mer positiv värdeutveckling än aktiefonderna, så kommer andelar i räntefonden att säljas av för att investera i aktiefonderna, för att återställa den förutbestämda fördelningen mellan fonderna i fondportföljen. Rebalansering görs under hela försäkringstiden, dvs både före försäkringen börjar utbetalas och under utbetalningstiden.

Folksams fondportföljer är avsedda för en längre tids investering och utan rebalansering skulle den avsedda risknivån i fondportföljen förändras över tid. Syftet med att återställa fördelningen mellan fonderna är att uppnå riskspridning och jämna ut värdesvängningar i Folksams fondportföljer. Folksam garanterar inte att fondportföljerna får den värdeutveckling som eftersträvas.

Risknedtrappning

En viss tid innan utbetalningstidpunkten påbörjas risknedtrappningen för att minska exponering mot marknadsvolatilitet. Risknedtrappningen görs med utgångspunkt i begärt utbetalningsdatum och sker i anslutning till den försäkrades födelsedag. Risknedtrappning gäller enbart i Folksam Pension fondportföljer.

Från den tidpunkt när risknedtrappning påbörjas, minskas andelen aktiefonder i fondportföljen årligen fram till utbetalningsdatum och ersätts med räntefonder. Andelen aktiefonder och räntefonder stannar på en förutbestämd procentuell andel vid utbetalningstidpunkten. Hur långt innan utbetalningstidpunkten risknedtrappningen påbörjas och vilken andel aktiefonder som är minimum skiljer mellan de olika Folksam Pension fondportföljerna.

Risknedtrappningen beräknas utifrån utbetalningsdatum även om sparandet i Folksam Pension fondportfölj påbörjas efter den tidpunkt då risknedtrappningen enligt den aktuella fondportföljen skulle ha påbörjats. Folksam Pension fondportfölj kommer då bestå av en större andel räntefonder redan vid tecknandet av försäkringen. Till exempel gäller för fondportföljen Folksam Pension 100 att den innan risknedtrappningen börjar består av 100 % aktiefonder. Risknedtrappningen i den portföljen påbörjas 10 år före utbetalningsdatum och aktiedelen sjunker med 5 % per år. Om sparandet i Folksam Pension 100 påbörjas när det är 8 år kvar till utbetalning kommer aktiedelen att redan när försäkringen tecknas vara risknedtrappad till 90 % och 10 % utgörs av räntefonder.

Om utbetalningstidpunkten i fondförsäkringen tidigareläggs eller skjuts upp så anpassas risknivån utifrån den förutbestämda fördelning mellan fonder som ska gälla utifrån den ändrade utbetalningstidpunkten. Anpassningen av risknivån sker vid den försäkrades nästa födelsedag efter ändringen. Detta medför att om utbetalning tidigareläggs kan utbetalning påbörjas innan risknivån har anpassats till den nya utbetalningstidpunkten. Till exempel om det är mer än tio år kvar till utbetalningstidpunkten gäller för Folksam Pension 100 att fondportföljen består av 100 % aktiefonder. Om utbetalningstidpunkten då tidigareläggs så att försäkringen börjar utbetalas genast, ändras fördelningen mellan aktiefonder och räntefonder vid den försäkrades nästa födelsedag efter utbetalningens start. Ändringen görs till 50 % aktiefonder och 50 % räntefonder, dvs till den förutbestämda fördelning som annars skulle gällt från utbetalningstidpunkten. Om utbetalningstidpunkten i fondförsäkringen senareläggs så sker vid den försäkrades nästa födelsedag efter ändringen en anpassning till den förutbestämda fördelning mellan fonder som ska gälla, med hänsyn tagen till den tid som efter ändringen kvarstår till utbetalningstidpunkten.

Vid byte mellan fondportföljer kommer fördelningen mellan aktie- och räntefonder, och därmed även risknivån, att anpassas till den risknedtrappning som gäller för den nya fondportföljen med hänsyn tagen till den valda utbetalningstidpunkten. Anpassningen av risknivån sker i dessa fall vid bytet av fondportfölj. En annan fondportfölj medför en högre eller lägre risk.

Folksam Pension fondportföljer

Rebalansering sker årligen med utgångspunkt i den försäkrades födelsedag i alla Folksam Pension fondportföljer.

Folksam Pension 100 – Innehåller 100 % aktiefonder och syftar till att ha en högre risk än övriga Folksam Pension fondportföljer. Risknedtrappning påbörjas 10 år innan utbetalningen av försäkringen och aktiedelen sjunker med 5 % årligen fram till utbetalningsdatum och stannar på 50 % aktiefonder och 50 % räntefonder.

Folksam Pension 75 – Innehåller 75 % aktiefonder och 25 % räntefonder och syftar till att ha en lägre risk än Folksam Pension 100 men en högre risk än Folksam Pension 50. Risknedtrappning påbörjas 7 år innan utbetalningen av försäkringen. Aktiedelen sjunker med 5 % årligen fram till utbetalningsdatum och stannar på 40 % aktiefonder och 60% räntefonder.

Folksam Pension 50 – Innehåller 50% aktiefonder och 50 % räntefonder och syftar till att ha en lägre risk än övriga Folksam Pension fondportföljer. Risknedtrappning påbörjas 4 år innan utbetalningen av försäkringen. Aktiedelen sjunker med 5 % årligen fram till utbetalningsdatum och stannar på 30 % aktiefonder och 70 % räntefonder.

Folksam Sparande fondportföljer

För kunder som fokuserar på sparande och investeringar erbjuder Folksam tre portföljer med olika risknivå som rebalanseras årligen i enlighet med reglerna som beskrivits ovan under *Rebalansering*.

Folksam Sparande 100 – Innehåller 100 % aktiefonder och syftar till att ha en högre risk än övriga Folksam Sparande fondportföljer.

Folksam Sparande 75 – Innehåller 75 % aktiefonder och 25 % räntefonder och syftar till att ha en lägre risk än Folksam Sparande 100 men en högre risk än Folksam Sparande 50.

Folksam Sparande 50 – Innehåller 50 % aktiefonder och 50 % räntefonder och syftar till att ha en lägre risk än övriga Folksam Sparande fondportföljer.

Folksam ändrar fondfördelning vid rebalansering och risknedtrappning

Om den som är placeringsberättigad i försäkringen väljer att placera i en av Folksams fondportföljer innebär det att Folksam kommer att ändra fördelningen av fonder i försäkringen i enlighet med reglerna om rebalansering och risknedtrappning som beskrivits ovan. Folksam kommer genomföra rebalansering och risknedtrappning oavsett marknadshändelser, dvs oavsett om värdet på Folksams fondportfölj eller de fonder som ingår i denna har gått upp eller ned. Den placeringsberättigade ansvarar själv för värdeutvecklingen efter placeringen i Folksams fondportfölj.

Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De premier som placeras i försäkringen kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att försäkringstagaren får tillbaka hela det insatta kapitalet.

Förändring av fondportföljerna Folksam Pension och Folksam Sparande

Folksam beslutar om vilka fonder som vid var tid ska ingå i respektive fondportfölj och fördelningen mellan dessa. Folksam kan även i övrigt ändra förutsättningarna för rebalansering mellan fonderna, och för risknedtrappning.

Upphörande av rebalansering och risknedtrappning

Om den placeringsberättigade byter från Folksams fondportfölj till någon eller några fonder inom ramen för Folksams övriga fondutbud utanför Folksams fondportföljer, så kommer Folksam för den del av kapitalet som är placerat utanför Folksams fondportföljer inte att ändra fördelningen av fonder genom rebalansering eller risknedtrappning.

Folksam har rätt att för Folksams fondportföljer när som helst upphöra med rebalansering och/eller risknedtrappning samt rätt att sluta tillhandahålla fondportföljerna. Ändringen träder ikraft 30 dagar efter det att Folksam informerat om ändringen. Kapitalet kommer då att ligga kvar, och nya premier kommer att placeras med den fördelning av aktie- respektive räntefonder som gällde vid den tidpunkt som Folksam upphörde med rebalansering och/eller risknedtrappning, eller slutade tillhandahålla fondportföljerna, tills den som är placeringsberättigad i försäkringen gjort ett eget val. Ytterligare rebalansering och risknedtrappning kommer inte att göras efter detta.

Fondportföljen upphör vid den försäkrades dödsfall

Om den försäkrade avlider och återbetalningsskydd ska utbetalas upphör Folksams fondportfölj med konsekvensen att Folksam inte gör någon ytterligare rebalansering eller risknedtrappning avseende fonderna i försäkringen. Det innebär att fördelningen mellan de fonder som försäkringskapitalet är placerat i vid tidpunkten för dödsfallet ligger fast och inte kommer att förändras av Folksam. En förändring av fondfördelningen måste då göras av den placeringsberättigade, i enlighet med vad som regleras i försäkringsvillkoren. Vid ett förmånstagarförvärv övergår rätten att ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonder samt att byta fonder till förmånstagaren.